

KENTSEL MEKÂNDA SUÇ KORKUSU -ŞANLIURFA ÖRNEĞİ-

Mithat Arman KARASU¹

ÖZ

Artık suç kavramından bağımsız, ayrı bir araştırma alanına dönüşmüş bulunan suç korkusu giderek daha fazla toplumsal bir sorun haline dönüşmektedir. Suç korkusu, suç oranları azalsa bile toplumda varlığını devam ettirmektedir. Suç korkusunun kent yaşamında neden olduğu tedirginlik ve güvensizlik hissi bireylerin yaşamını zorlaştırmakta, kentsel yaşam kalitesinin düşmesine neden olmaktadır.

Şanlıurfa’da suç korkusunun araştırıldığı çalışmada bir anket uygulanmıştır. Anket sonuçlarına göre Şanlıurfa çok da güvenli bir kent değildir. Kadınlar erkeklerden daha fazla suç korkusu yaşamaktadır. Meslek grupları ve doğum yerinin farklı olması suç korkusunda farklılıklara neden olmaktadır. Ankete katılanların önemli bir bölümü polisin etkin çalışmadığı ve suç işleyenlerin gereği gibi cezalandırılmadığını düşünmektedir. Kuşkusuz bu tür olumsuzluklar suç korkusunun yayılmasına neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Suç, Suç Korkusu, Şanlıurfa, Kent

---

¹ Doç. Dr., Harran Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü

FEAR OF CRIME IN URBAN ENVIRONMENT -ŞANLIURFA CASE-

ABSTRACT

The fear of crime, which has turned to a research area separate from the concept of crime, is creating a social problem that is growing gradually. The fear of crime survives in the society even if the crime rates are reduced. The feelings of restlessness and being insecure caused by the fear of crime in urban life makes the lives of individuals more difficult, and result in deterioration of the quality of life.

This study investigates the fear of crime felt in the city of Şanlıurfa. A survey was conducted for this purpose. According to the results of this survey, Şanlıurfa is not a safe city for its residents. Women feel more fear of crime than men in this city. On the other hand, being from a different occupational group or coming from a different birthplace may cause differences in fear of crime. Majority of the people participating in the survey think that the police are not effective on cracking down crimes in the city and the perpetrators are not punished adequately. Without a doubt, handling the problem poorly causes the fear of crime to spread around the city.

Keywords: Crime, Fear of Crime, Şanlıurfa, City

GİRİŞ

Kentler farklı kimlik ve davranış biçimlerine sahip, çeşitli dini ve etnik kimliklere mensup milyonlarca insanın bir arada yaşamasını zorunlu kılmaktadır. Bu durum hem suçlular için ideal bir ortam sağlamakta hem de toplumun birey üzerindeki sosyal kontrolünü zayıflatmaktadır. Zayıflayan toplumsal kontrol artan işsizlik, adil olmayan gelir dağılımı, yaygın fakirlik, yabancılaşma vb. etkenlerle birleşince suç kentlerde önemli bir sorun haline gelmektedir. Durum böyle olunca, asayiş suçlarındaki artış, etnik kimlikler arasındaki çatışma, terörün kentsel mekânda artan etkisi küresel sorunlar listesinin üst sıralarında yer almaktadır.

Suçun kentsel mekânda doğurduğu bir diğer sorun alanı ise, suça karşı duyulan korkudur. Günümüzde artan suç oranlarından daha büyük bir sorun haline gelen suç korkusu toplumsal yapının zayıflamasından bireyin duyduğu endişe nedeniyle eve kapanmasına kadar onlarca olumsuz etkiyi içinde barındırmaktadır. Suç oranı azalsa bile, suç korkusu artabilmektedir. Önceleri suçun doğasını anlamaya yönelik ya da suçların neden arttığı sorusuna cevap bulabilmek için yapılan suç araştırmaları, 1960'lı yıllardan sonra, suç korkusu kavramına yönelmiş, suç korkusu suç kavramından bağımsız ayrı bir inceleme alanı haline gelmiştir.

Suç korkusu kavramının ele alındığı makalenin amacı, suç korkusunu ve onu doğuran etkenleri Şanlıurfa özelinde incelemektir. Şanlıurfa'da bu konuda daha önce yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır. Türkiye'de giderek daha fazla çalışılmaya başlanan suç korkusu kavramının kentler düzeyinde incelenmesi hem literatüre bir katkı sağlayacak hem de kentler arasında bir karşılaştırma yapma imkânı doğacaktır.

Çalışmada ilk bölümde suç korkusu kavramı ele alınacak, kavramsal bir çerçeve oluşturulacaktır. İkinci bölümde, Şanlıurfa'nın genel ekonomik ve sosyal yapısı hakkında kısaca bilgi verilecektir. Son bölümde, Şanlıurfa'da yapılan saha araştırması ve sonuçlarına yer verilecektir. Çalışma genel bir değerlendirme ile tamamlanacaktır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Suç korkusu, bireyin içinde yaşadığı toplumda suç oluşturan veya suç sayılan eylemlerden korkması ya da bunlardan normalin üzerinde endişe duymasıdır. Suç korkusu toplumdaki bireylerin güvenli yaşama gösterdiği bir hassasiyeti ve buna yönelik bir arayışı işaret etmektedir (Wynne, 2008:3). Suçun toplum içerisinde yarattığı güvensizlik duygusuna "suç korkusu" denilmektedir (Demirbaş, 2001:37). Başka bir deyişle, suç korkusu, bir kişinin hayatı boyunca bir suçun mağduru olacağı korkusunu duyması, bu korkunun esiri haline gelmesidir (Franklin, Franklin ve Fearn, 2008:208). Suç korkusu, bir suçta ya da kişinin suçla ilişkilendirdiği sembollere karşı geliştirdiği endişe veya dehşet duygusu olarak da tarif edilebilir (Ferraro, 1995:23).

Suç korkusunda kişi aslında suçtan daha çok, kendisine karşı bir suç işlenmesi olasılığından korkmaktadır. Bu durumun yarattığı endişe ve tedirginlik hali kişinin hem günlük yaşamını hem de ruhsal gelişimini şekillendirmektedir (Skogan, 1986:204; Moore ve Trojanowicz, 1988:3). Suç korkusu yalnızca kişinin bir suç karşısında tedirgin olması değildir. Bunun ötesinde yaşadığı alanın güvensiz olduğu hissine kapılması, her an bir suçta maruz kalacağı psikolojisini yaşaması demektir. Bu anlamda suç korkusu, suçta maruz kalma tehdidi ile güvensiz bir yerde yaşama hissinden oluşan karmaşık bir korku türüdür. Üstelik suçtan daha yaygın bir niteliğe sahiptir (Visser, Scholte ve Scheepers, 2013:278). Suç korkusu toplumda zaten var olan, önyargı ve belli davranış kalıpları tarafından güçlendirilen endişe ve güvensizlikten beslenir (Garofalo, 1981:841).

Suçta karşı duyulan korku günümüz kentlerin günlük yaşamın bir parçası haline gelmiştir. Suç ve ona karşı duyulan korku kentsel gelişmenin ve kent yönetimlerinin önünde duran en büyük sorunlardan birisidir (Gates ve Rohe, 1987:426; Valera ve Guardia, 2014:195; Franklin, Franklin ve Fearn, 2008:204). Avrupa Birliğine üye ülkelerde yapılan bir araştırmada ankete katılanlardan “Akşam olduğunda sokakta tek başınıza yürümekten korkar mısınız?” sorusunu yanıtlamaları istenmiştir. Buna göre kadınların % 45’i, erkeklerin ise % 28’i sokakların güvenli olmadığını, tek başına yürüyemeyeceğini belirtmiştir (Council of

Europe, 2009:19). Doğu Avrupa ülkelerinde suça karşı duyulan korku ve güvensizlik hissi daha yüksek iken, Norvik ülkelerinde hem korku hem de güvensizlik hissi daha düşüktür (Visser, Scholte ve Scheepers, 2013:287).

Latin Amerika ülkelerinde yapılan bir araştırmada toplu taşıma sistemini kullanan yolculardan % 64'ünün seyahat sırasında korku duyduğu belirlenmiştir (Dammert ve Malone, 2003:85). Türkiye’de lisede okuyan gençler arasında yapılan bir araştırmada, bir çeteye mensup olan gençlerin % 42,3'ünün güvende olmak için bir çeteye katıldığı ortaya çıkmıştır (Yücel, 2009:287). Türkiye genelinde yapılan bir araştırmada, katılımcıların % 60,4'ü gece tek başına dışarı çıkmayı güvenli bulmadığını dile getirmiştir (Sipahi, 2016:89).

Suç oranlarının yüksekliği ve suçun varlığı suça karşı duyulan korkuya neden olmaktadır. Ancak bir süre sonra suça karşı duyulan korku, suçun ötesine geçerek toplumda başlı başına bir huzursuzluk kaynağına dönüşmektedir. İnsanlar kendilerini potansiyel kurban olarak görmekte, belki de hiçbir zaman karşılına çıkmayacak bir suçlu yüzünden hayat boyu endişe etmekte, tedirgin olmaktadır (Gates ve Rohe, 1987:425).

Suç korkusu, suçla yakından ilgili olmakla birlikte suçtan bağımsız bir olgudur. Suç oranlarının artışına paralel olarak artan suç korkusunun, suç oranlarındaki düşüşle birlikte düşmediği pek çok araştırma ile elde edilen bir bulgudur. Ferraro, günümüzde suç ile suç korkusu kavramlarının birlikte arttığı iddiasının daha az savunulur hale geldiğini söylemektedir. Yeni araştırmalarla birlikte suç ve suç korkusu hem kavramsal olarak hem de bir araştırma alanı olarak giderek daha fazla ayrışmaktadır (1995,19). Bir ülkede işlenen suç oranı ile suça karşı duyulan korku arasında belirgin bir bağ olmak zorunda değildir (Visser, Scholte ve Scheepers, 2013:288; Garofalo, 1981:839).

Suç karşı duyulan korku nedeniyle suç oranı düşse bile toplumun genel olarak suça karşı duyduğu endişede, korkuda bir azalma olmamaktadır. İngiltere’de 1997-2007 yılları arasında suç oranlarında azalma olmasına rağmen yapılan araştırmada İngilizlerin % 24'ünün suç oranlarının arttığını, % 18'inin ise suç

oranında herhangi bir azalma olmadığını düşündüğü ortaya çıkmıştır (ons.gov.uk, 02.09.2015). 2013-2014 yılları arasında ABD'de gasp olaylarında % 3, kişiye yönelik saldırı olaylarında % 2'lik bir azalma olmasına rağmen, herhangi bir saldırıya maruz kalacağına inananların oranı ise % 50'dir (bjs.gov/index, 12.06.2016). Rakamlardan anlaşılacağı üzere suç korkusu suçtan daha büyük bir sorundur. İnsanların güven duygusunu kazanmak ve önyargılarını değiştirmek, suçluları yakalamaktan daha zordur (Wynne, 2008:14).

Suç Korkusunun Birey ve Toplum Üzerindeki Etkileri

Toplumda yaşayan bireylerin her biri aynı suçlardan farklı düzeyde korku duymaktadırlar. Korkular, kişisel özelliklere göre değişkenlik göstermektedir. Bu değişikliğin temelinde suç korkusunun bağlantılı olduğu değişkenlerin kişiden kişiye farklılık göstermesi yatmaktadır (Çardak, 2012:28; Luo, Ren ve Zhao, 2016:77-87). Suç korkusu bazı kişilere özgü bir duygu; bazılarının duyduğu, diğerlerinin duymadığı sabit bir vasıf değildir. Korku açısından gerçek suç mağdurları, suç türlerine göre derecelenmek üzere, daha yoğun bir korku hissetmektedirler. Korku duygusu, risk algılamasına bağımlı olarak değişmekte; algılanan risk arttıkça kolluğun etkisiz olduğu yolundaki inanç da artış göstermektedir. Öte yandan, suç korkusu kentlerde özellikle çekirdek ailelerde kırsal alanlara göre daha fazladır (Yücel, 2009:291).

Eğitim seviyesi, gelir düzeyi, yaş, cinsiyet, geçmiş suç deneyimleri suç korkusu üzerinde doğrudan etkilidir. Kadınlar, erkeklere göre suç korkusunu daha fazla yaşamaktadır. Benzer bir biçimde, yaşlılar gençlere göre suçun yarattığı korkudan daha fazla etkilenmektedir. Daha önce bir suça maruz kalan kimseler, herhangi bir suç deneyimi olmayan kimselere göre daha fazla tedirgin olmakta, suçla karşı karşıya kalacağı korkusunu daha fazla hissetmektedir. Gelir seviyesi yüksek olanlar ile daha eğitilmiş olan kişiler suçtan daha az korkmaktadır (Ferraro, 1995; Skogan ve Maxfield, 1981; Roccato ve Russo, 2011:886).

Suç korkusu bireylerin davranışları üzerinde doğrudan etkiler doğurmaktadır. Bu etkileri sakınma, korunma ve birlikte hareket etmek olarak 3 başlıkta toplamak mümkündür (Gates ve Rohe, 1987:427; Garofalo, 1981:847). Buna göre, kişiler suç korkusu karşısında evden çıkmama, toplumdan uzaklaşma, kentsel

faaliyetlerde yer almama vb. sakinme davranışlarında bulunabilir. Üstelik bu davranışlar her zaman çözüm olmayabilir (Vilalta, 2012:7). İkinci olarak, silah taşıma, dönüş sporları öğrenmek, biber gazı bulundurma, arabada cop saklamak, köpek beslemek, güvenli ev sistemleri satın almak vb. korunmaya yönelik davranışlar geliştirebilir. Son olarak kişiler tek başına olmak yerine birlikte hareket etmeyi tercih edebilirler. Arabaya binmek yerine metroyu kullanmak, gece bir yere topluca gitmek, mahalle gözetim programlarına katılmak, yabancılar ya da yeni yerleşimcilere karşı ortak tavır almak vb. birlikte hareket etmeyi gerektiren davranışlarda bulunabilirler.

Artan suç korkusuyla birlikte sosyal bir yalıtma başlamakta, kişi suça maruz kalacağı korkusuyla kendisini kent yaşamından ve toplumdaki dışlamakta, sosyal ve kültürel etkinliklerde yer almamaktadır. Suç korkusuyla birlikte kişide aşırı heyecan, gerginlik, endişe, çaresizlik ve güvensizlik hisleri artarken, buna paralel olarak toplumun sosyal yapısında bir çözülme meydana gelmekte, sosyal denetim ve toplumsal birliktelik zayıflamaya, karşılıklı güven azalmaya başlamaktadır (Wynee, 2008:6; Ferraro ve LaGrange, 2000:281; Dammert ve Malone, 2003:83). Suç korkusuyla birlikte kentsel yaşamın günlük işleyişi zorlaşmakta, kişi kentsel yaşamın içinde yer almaktan imtina etmektedir. Suça karşı korku duyan ebeveynler çocuklarının parklarda oyun oynaması ile okul sonrası kurs ve etkinliklerde yer alması konusunda diğer ebeveynlere göre daha isteksiz davranmaktadır (Öztoprak, 2012:4).

Suç korkusu, insanlarda güvensizliğe, endişeye, doyumsuzluğa, yabancılaşma ve çeşitli psikolojik problemlere neden olabilmektedir. Suç korkusu yüzünden insanlar arası ilişkiler zayıflamakta, karşılıklı güven zedelenmekte, toplumsal huzur ve barış yara almakta ve kişilerin günlük rutinleri alt üst olabilmektedir (Uludağ ve Dolu, 2011:7). Yapılan araştırmalar göstermiştir ki, suç korkusu kişilerin gece evden dışarı çıkmalarına, diğer kişilerle olan sosyal ilişkilerini kesmelerine, içine kapalı bir yaşam tarzına yönelmelerine neden olmaktadır (Kail ve Kleinman, 1985:402; Skogan ve Maxfield, 1981).

Suç korkusu toplumu oluşturan bireyler arasındaki karşılıklı güven ve dayanışmayı bozmakta ve bu yönüyle de geleneksel sosyal kontrol mekanizmalarını işlemez hale getirerek toplumsal düzeni altüst edebilmektedir (Utma, 2015:503). Kentte yaşayanların birbirinden korkar hale gelmesi, toplumun derinlerinde var olan etnik, ırksal kökenli ayrımcılığı, önyargıları körüklemektedir. Kentte özellikle gecekondu ya da çöküntü alanlarında yaşayanlara karşı derin ve köklü bir önyargı oluşmaktadır. Bu güvensizlik, ötekileştirme ve ayrışma hem suça yönelik korkuyu toplumda körüklemekte hem de suç oranlarında artışa neden olmaktadır.

Artan güvenlik kaygıları yeni bir kentsel kutuplaşmaya neden olmaktadır. Zaten sosyal, ekonomik ve kültürel olarak birbirinden oldukça farklılık gösteren kentliler bu seferde duvarlar, kameralar, özel güvenlik sistemleri ile birbirinden ayrılmaktadır. Türkiye’de de giderek yaygınlık kazanan süreçte; kentin uzağında, her türlü ihtiyacın karşılandığı, kendi içine kapalı, özel güvenlik birimlerine sahip sadece belli gelir ve imtiyaz gruplarının yaşadığı tecrit alanları doğmaktadır. Ülkemizde özellikle büyük kentlerde inşa edilen güvenli siteler bu sürecin birer parçasıdır.

Suç korkusunun önemli bir ekonomik maliyeti bulunmaktadır. Azalan sosyal ve kültürel etkinlikler ile bireyin kendi içine kapanmasının ekonomik etkileri, turizm gelirlerindeki azalma büyük boyutlara ulaşmaktadır. Türkiye’de son iki yılda yaşanan canlı bomba saldırıları sonucunda turizm gelirlerinde % 34, ülkeye gelen turist sayısında ise % 41’lik düşüş yaşanmaktadır (milliyet.com., 5.7.2016). Artan terör endişesi turizmi durma noktasına getirmiştir.

Suç korkusunun ekonomik maliyetinin bir başka boyutu da suçla mücadele için harcanan mali kaynaklardır. İngiltere’de 2003-2004 yıllarında suç ve suçu önlemeye yönelik faaliyetler için toplam 32.6 milyar sterlin harcanmıştır. 2003 fiyatları ile İngiltere’de adam öldürmenin İngiliz Devletine maliyeti 1.458.975 sterlidir. Bir soygunun 7.282, bir hırsızlığın 844 sterlin maliyeti olmaktadır (Home Office, 2005:7). AB bölgesinde, 2002-2013 yılları arasında, yalnızca “mağdur destek programları”na harcanan para miktarı 19 milyon Euro’yu geçmiştir (bbc.co.uk., 2.8.2014). Gece ekonomisi (barlar, eğlence mekânları, içki satışı,

konserler, gösteriler vb. etkinlikler) milyarlarca dolarlık bir endüstri olup tümüyle güvenlik üzerine kuruludur. Suç oranlarında yaşanacak bir artış gece ekonomisinin milyonlarca dolar kaybetmesi, binlerce insanın işsiz kalması demektir (Brands, Schwanen ve Irina, 2015:445).

Suç Korkusuna Yönelik Teorik Yaklaşımlar

Toplumda giderek yaygınlık kazanan suç korkusu kavramı akademik olarak 1970'li yıllarda daha ön plana çıkmaya başlamıştır. İlk başlarda suç korkusu bir suçla karşılaşma riskini ifade ederken günümüzde toplumsal bir güven eksikliğini de temsil etmektedir. İlk yapılan bilimsel çalışmalarda kişinin maruz kaldığı suç konu edilmiştir. Ancak 1990'lardan sonra, suçun disiplinler arası yapısı gereği, bu araştırmaların kapsamına sosyal ve psikolojik boyutlar eklenmiş, suç korkusu araştırmaları suçtan korkma ve güvensizlik hissi olarak iki parçadan oluşur hale gelmiştir (Visser, Scholte ve Scheepers, 2013:279).

Literatürü incelediğimiz zaman, suç korkusunu birey üzerinden açıklamaya çalışan mağduriyet yaklaşımı ve zayıflık perspektifi ile suç korkusunu toplum düzeyinde çözümlenmeye çalışan toplumsal düzensizlik ve toplumsal problem teorilerinin genel kabul gördüğü anlaşılmaktadır.

Mağduriyet yaklaşımı, daha önce suç mağduru olan bireylerin yeniden suça maruz kalacağı konusunda daha derin bir korku duydukları iddiasına dayanmaktadır. Daha önce yaşanan suç mağduriyeti kişinin tüm hayatı boyunca etki edecek ve kişi endişe ve korku hali içinde yaşayacaktır (Gates ve Rohe, 1987:428). Bu yaklaşıma göre, kişinin herhangi bir suçtan dolayı mağdur olması, kişide tekrar aynı suça maruz kalacağına dair ciddi bir korku ve endişe hissi doğurur. Bu kişiler karanlık, ıssız yerlerde, ara sokaklarda bulunmamaya özen gösterirler. Geceleri sokağa çıkmaya çekinirler. Bir kısım insanlar oturdukları evleri değiştirirken kimileri daha ileriye gidip buldukları mahalle ve hatta şehri bile terk edebilirler (Dolu, Uludağ ve Doğutaş, 2010:65).

Birey üzerinden suç korkusunu açıklayan ikinci yaklaşım ise zayıflık perspektifidir. Bu perspektife göre, fiziksel olarak kendini dış tehditlere karşı savunamayacak durumda olan kimseler daha fazla suç korkusu

yaşayacaktır. Bu yaklaşımda kadınlar, yaşlılar gibi, potansiyel suçlulara karşı koyamayacak ve direnemeyecek kadar zayıf ve kırılğan olan bireylerin potansiyel suç mağduru olacakları düşünülmektedir (Skogan, 1981:212). Yapılan birçok saha çalışmasında kadınların ve yaşlıların gençler ve erkeklere göre daha fazla suç korkusu duyması bu yaklaşımı destekler niteliktedir. Mağduriyet ve zayıflık yaklaşımları suç korkusunu açıklamada birey üzerinden hareket etmekle birlikte, mağduriyet yaklaşımında esas olan suçun daha önceden işlenmiş olmasının birey üzerinde yarattığı etki iken, zayıflık yaklaşımında esas olan bireyin suça karşı yeterli direnci gösteremeyecek olmasıdır. Ancak her iki koşulda da birey suç karşısında daha zayıf durumdadır.

Toplumsal düzensizlik yaklaşımı, bireylerin yaşadıkları fiziki ve sosyal çevrenin bozuk olması veya bozulması ile suç korkusunun artacağı iddia edilmektedir. Bu yaklaşıma göre, yaşanan yerin fiziksel ve sosyal şartlarında meydana gelecek bir bozulma veya oluşacak bir düzensizlik ile insanların çevrelerine bakışlarında olumsuz bir etki yapacak ve bireyleri güvensizlik, korku ve endişeye sevk edecektir (Sipahi, 2016:41-57; Gates ve Rohe, 1987:429; Franklin, Franklin ve Fearn, 2008:208). Bu yaklaşımda düzensizlik halinin iki farklı boyutu bulunmaktadır. Bunlardan ilki, fiziksel çevrede yaşanan düzensizliktir. Yıkık dökük ve terk edilmiş binalar, hurda arabalar, yetersiz aydınlatmalar, cadde ortasında etrafa dağılmış çöpler, duvar yazıları, kırık camlar ve başıboş köpekler, fiziksel düzensizliğin işaretleridir (Ferraro, 1995). Fiziksel alanda yaşanan bu düzensizlikler kişilerde suç işleneceğine dair kuşkular yaratmakta, yaşadığı mekânın sahipsiz ve korunmadığı hissi yaşamasına neden olmaktadır. Isparta’da yapılan bir araştırmada 2011-2012 yıllarında işlenen suçların % 26,3’ünün peyzaj tasarımında ya da fiziksel yetersizliklerden kaynaklandığı anlaşılmıştır (Gök, Özgüner ve Alay, 2015:605).

Fiziksel şartlar, kentin planı ve binaların dağılımı suç korkusu üzerinde oldukça etkindir. Gecekonduya yaşayan kadınlar ile güvenli sitede oturan kadınların suç algısı farklı olmaktadır. Gecekonduya yaşayan kadınlar daha sıkı ve samimi sosyal ilişkilere sahiptir. Güvenli sitede oturanlar birbirleri ile daha az ilişki kurmaktadır. Gecekondu bölgesinde yaşayan kadınlar yetersiz fiziki şartlar nedeniyle korku duyarken,

güvenli sitelerde yaşayanlar için fiziki şartlar son derece güvenlidir. Ancak gecekondularda yaşayan kadınların sosyal ilişkileri daha sıkı ve mahallede yaşananlar konusunda daha ilgilidir. Aynı ilgi ve gözetim güvenli sitede yaşayan kadınlar için geçerli değildir (Baki, 2015:78-79).

Toplumsal düzensizlik yaklaşımında ikinci çevre, sosyal çevredir. Sosyal çevrede yaşanan düzensizlikler suç korkusunu tetiklemektedir (Wynee, 2008:13-14; Lorenc, Petticrew ve Whitehead, 2013:2-5). Toplumdaki dayanışma duygusunun azalması, mahallede oturanlar arasındaki iletişimin zayıflığı, etnik kimlik çeşitliliğinin toplumsal çatışmaya dönüşmesi, sosyal denetim mekanizmalarının etkin olmayışı, aile yapısının zafiyete uğraması ve toplumsal hoşgörünün azalması sosyal çevrenin bozulmasının örnekleridir (Valera ve Guardia, 2014; Ferraro, 1995). Sosyal bağların zayıf ya da kuvvetli olması, bireylerin davranış biçimlerini etkilemekte, bu durum suç işlenmesi konusunda önemli bir belirleyici olmaktadır. Komşuluk bağlarının zayıflığı, toplumun atomize yapısı kesin bir biçimde işlenen suçların takibinde zorluk çıkarmakta, insanların kendilerine yönelmedikçe tehditlere, suça karşı duyarsız davranmasına neden olmaktadır (Gates ve Rohe, 1987:445).

Toplumsal düzensizliğin önemli bir işareti de toplumun hukuka olan güveninin azalmasıdır. Yargılamanın hızlı yapılmaması, tutuklama yetkisinin yerine ve eşit kullanılmaması, sıklıkla af yasaları çıkartılması, şartla tahliye ve pişmanlık yasaları adı altında ceza indirimini uygulanması gibi uygulamalar yoluyla cezanın etkinliğinin azaltılması olarak görülmektedir (Ömeroğlu, 2012:342).

Suç korkusunu inceleyen bir diğer teorik yaklaşım toplumsal problem yaklaşımıdır. Bu yaklaşımda toplumda yaşayanların olayları nasıl değerlendirdiği, algıladıkları ve yorumladıkları önemlidir. Bu yaklaşımda bir suçun işlenmesinden çok o suçun nasıl algılandığı önem kazanmaktadır. Toplumsal problem yaklaşımında medyanın suç üzerindeki etkisi önemli bir tartışma başlığıdır. Özellikle günümüzde gerek basın-yayın organları gerekse sosyal medyanın çevrelediği bireyler suça bakışı ve suç algısı tümüyle medyanın etkisindedir.

Yapılan araştırma sonuçlarına göre sosyal medyadaki suç haberlerini sık takip etme ile suç korkusu arasında pozitif bir ilişki vardır. Medyadaki suç haberlerini yakından takip edenlerin % 77,3'ü kendilerini güvende hissetmemektedir. Özellikle kadınlar suçla ilgili haberlerden olumsuz etkilenmektedir (Öztürk, 2015:259). Medyayı daha sık takip edenler hem gece hem de gündüz vakti yalnız olarak sokakta yürümekten daha fazla korkmaktadır (Uludağ ve Dolu, 2011:52). Medya yazık ki suçla ilgili haberleri ele alırken sosyal sorumluluk ilkesi yerine kar etme ve daha fazla izlenme kaygısıyla hareket etmektedir. Olayın sunuş biçimi suçu daha korkulur hale getirmektedir (Kalaycı, 2015:36; Warr, 2000:466).

ŞANLIURFA’NIN EKONOMİK VE SOSYAL YAPISI

Şanlıurfa kentsel gelişim sürecinde göç önemli bir yer tutmaktadır. Şanlıurfa hem göç alan hem de göç veren bir kenttir. Şanlıurfa köyden kentte göç alırken; İstanbul, Gaziantep ve Mersin illerine önemli ölçüde göç veren bir kenttir. 2007-2015 arası dönemde Şanlıurfa’ya yerleşen insan sayısı 261 bin iken, aynı dönemde, Şanlıurfa’dan ayrılanların sayısı 342 bindir (tüik.gov.tr, 03.01.2017). Başka bir deyişle, Şanlıurfa net göç vermektedir. Ancak göç vermesine rağmen, binde 33’e ulaşan yüksek doğum oranı nedeniyle, Şanlıurfa ciddi bir nüfus artışı yaşamaktadır. 2000 yılında 1,250 milyon insanın yaşadığı Şanlıurfa’da, 2005 yılında kent nüfusu 1,440 milyona, 2015 yılında ise 2,4 milyona ulaşmıştır.

Yaşanan tüm bu nüfus hareketleri ve sıklıkla yaşanan yer değiştirmeler kentte kişilerin birbirini tanınmasını zorlaştırmak, kentte daha güvensiz bir ortamın oluşmasına neden olmaktadır. Kentte yaşayan çok farklı kimliklere mensup yabancı sayısının artışı halk içindeki suç korkusunu da tetiklemektedir (Uludağ ve Dolu, 2011:49; Gates ve Rohe, 1987:450)

Şanlıurfa’da kentleşme sanayiye dayalı olarak değil de tarıma dayalı gelişmektedir. Şanlıurfa’da kentte yaşayanların önemli bir bölümü ya gelirinin tümünü tarımdan sağlamakta ya da tarımdan ek bir gelir elde etmektedir. Şanlıurfa’da doğrudan tarımdan sağlanan gelirin toplam gelire oranı % 28,8’dir. Bu oran Türkiye geneli için % 9,8’dir. Şanlıurfa’da istihdam edilenlerin % 35’i tarımda istihdam edilmektedir. Şanlıurfa’dan

yapılan ihracat içinde tarım ürünlerinin payı % 56'dır (Karacadağ Kalkınma Ajansı, 2012). Tarıma dayalı kentleşme toplumdaki geleneksel yapının çözülmesini zorlaştırmaktadır. Kadının toplumsal statüsü, kız çocuklarının okutulması, cinsiyete dayalı ayrımcılığın ortadan kalması, kan davalarının sona ermesi, baskın aşiret kültürünün çözülmesi için kentte sanayiye dayalı bir dönüşümün gerçekleşmesi gerekmektedir. Ancak tarıma dayalı ekonomi bu dönüşümün önünde bir engel oluşturmaktadır.

Şanlıurfa'da bireylerin önemli bir bölümü kendisini bir aşirete mensup olarak tanımlamaktadır. 2004 yılında Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yapılan bir anket çalışmasında, Şanlıurfa'dan ankete katılanların % 42,3'ü kendisini bir aşiret üyesi olarak tanımlamış olup, bu oran bölgedeki en yüksek orandır. Aşiret üyeliğinin en düşük olduğu kent, yörenin tek sanayi kenti olan Gaziantep'tir. Bu kentte kendisini bir aşirete mensubu olarak görenlerin oranı yalnızca % 4,2'dir (Erkan, 2005:252).

Şanlıurfa'da toprak dağılımındaki eşitsizlik nedeniyle adil olmayan gelir dağılımı aşiretin çözülme sürecini yavaşlatmaktadır. GAP Projesi kapsamında sulamaya açılan alanlarda toprakların % 53'ü tarım işletmelerinin % 8'i tarafından kontrol edilmektedir (tarimreformu.gov.tr, 3.4.2008). Toprağı kontrol eden aşiretler toplum üzerindeki etkinliğini sürdürmektedir.

Şanlıurfa'da kırsala olan ekonomik bağımlılığının sürüyor olması gerçek anlamda bir kentli kültürün oluşmasını engellemektedir. Köy kimliği biçim değiştirerek kendisini kentte de devam ettirmektedir. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yaygın olarak görülen ağalık ve feodal ilişkiler "otorite" ve "hane halkı" bakımından aileyi, toplumsal cinsiyete yüklenen rolle ilgili anlayışları, aile içi işbölümünü ve çocuk yetiştirme tarzını doğrudan etkilemektedir (Ökten, 2006:26).

Birey içinde yaşadığı toplumun ahlak, namus ve töreye yükledikleri anlamlara göre davranmaya zorlanmaktadır. Toplum bu zorlamaya riayet etmeyenleri, dışlama, gözden düşme, ayıplanma vb. biçimlerde toplum dışına itilmektedir (Arıkan, 1997:7). Şiddetin övüldüğü, kan davası, namus cinayetleri gibi şiddet türlerinin toplumsal meşruiyet kazandığı bir ortamda yaşanacak basit bir asayiş olayı taraflar

arası kavgalara dönüşebilmekte, erkek egemen toplum şiddete öncülük etmektedir. Bu ortamda sosyalleşen gençler şiddetin kabul gördüğü bir alt-kültürde büyümektedir.

Aşiret ve cemaatler kapalı toplum yapısını devam ettirmektedir. Dışa karşı güvensiz kapalı bir toplum yapısı geleneksel değerler etrafında kent içinde yaşamaya devam etmektedir. Aile içi evliliklerin sıklığı kapalı toplum yapısını bize net olarak göstermektedir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde kadınların % 52,4'ü akrabasıyla, % 44,7'si aynı aşiretten birisiyle evlenmektedir (Yılmaz, 2003:77). Bu kapalı yapı, bireyin kendi kişiliğini inşa etmesine uygun değildir. Geniş aile yapıları ve aşiret örgütlenmeleri, bireylerin bağımsız kişilik geliştirmelerinin önündeki en büyük engeldir (Topses, 2012:193).

Aşiret ve feodal ilişkiler ataerkil aile yapısını beslemektedir. Aşiret kültüründe başkaları tarafından zarara uğrayacağı düşünüldüğünden aile dışında kimseye itimat edilmez. Tarıma dayalı, dışarıya kapalı, yalnızca birbirine güvenen, ataerkil ve baskıcı toplumlarda güven yalnızca aile içindedir. Böyle bir ortamda kişi tek başına var olamaz. Gerek ekonomik, sosyal olarak gerekse kültürel tehditler karşısında bireyin karşı koyamadığı her durumda devreye kan bağı, akrabalık ilişkileri girmekte, "kolektif namus" anlayışı egemen olmaktadır. Tartışmalar, kavgalar, kan davası bireysel değil toplumsaldır (Yılmaz, 2003:73).

Aşiretlerin bu derece etkin olması hem şiddetin kent içinde meşru görülmesine neden olmakta, hem de şiddet için uygun bir ortam yaratmaktadır. Öncelikle kent içinde aşiretten olmak, aşiretten olmayanlar açısından bir baskı ve şiddet ortamı yaratmaktadır. Aşiretlerin varlığı, ataerkil aile yapısıyla birlikte düşünüldüğünde; aileler arası kavgaları, adam yaralama, ruhsatsız silah taşıma gibi suçlar için zemin hazırlamaktadır (Karasu, 2012:99).

Şanlıurfa konusunda söz edilmesi gereken bir diğer başlık ise son beş yıldır kente gelen ve artık uluslararası bir soruna dönüşen Suriyeli sığınmacılardır. Şanlıurfa'da yaklaşık 500 bin Suriyeli sığınmacı kalmaktadır. Çoğunluğu eğitimsiz ve işsiz olan sığınmacılar zaten sıkıntılı olan kentin ekonomik ve sosyal yaşamında yeni yükler getirmektedir. Suriyeliler Urfa'da her alanda önemli bir etki yaratmaktadır. Bu etkiye karşı

toplumda bir tepki oluşmaktadır. Özellikle istihdam alanında büyük bir rekabet yaşanmaktadır. Sosyal ve kültürel farklılıklar, artan işsizlik Suriyeliler ile Urfalılar arasında gerginliklere neden olmaktadır. Bu gerginlik karşısında Suriyeli sığınmacılar kente uyum sağlamak yerine kendi iç dünyalarına çekilmektedir. Bu içe kapanma sonucunda ileride mekânsal ve kültürel bir ayrışma beklenmelidir (Karasu, 2016:1012).

ARAŞTIRMANIN AMACI VE METODOLOJİSİ

Bu çalışmanın amacı suç korkusu kavramını Şanlıurfa özelinde ele almaktır. Bu çalışmada; Şanlıurfa ne derece güvenli bir kenttir?, Şanlıurfa’da hangi suçlar toplumda daha fazla endişe yaratmaktadır?, Kişilerin özellikler (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek dağılımı, gelir düzeyi ve doğum yeri) suç korkusu üzerinde ne ölçüde etkilidir?, Şanlıurfa’da toplumda güvensizlik hissi ne düzeydedir? sorularının cevapları aranmaktadır.

Çalışmada doğrudan kapsamlı gözlemin en yaygın biçimi olan yoklama (sondaj) yoluyla anket çalışması uygulanmıştır. Yoklama yoluyla yapılan anket çalışmasında basit tesadüfi örnekleme tekniği kullanılmıştır (Duverger, 2014:199-200; Gökçe, 1992:133). Anket çalışması 2016 yılı Eylül-Ekim döneminde yapılmıştır. Anket çalışması, suç işleme oranının daha yüksek olduğu kent merkezinde uygulanmış, ilçeler hariç tutulmuştur. Çalışmanın evreni kent merkezinde yaşayan, on sekiz ve üzeri Şanlıurfalılarıdır. TÜİK verilerine göre, Şanlıurfa’nın merkez nüfusu 835 bindir. Bu nüfusun % 55’i on sekiz yaşın altındadır (tüik.gov.tr, 12.11.2015). Dolayısıyla, anket çalışmasının evreni yaklaşık 375 bin kişiden oluşmaktadır. Baş’ın hazırladığı “Farklı Hedef Kitle Büyüklükleri ve Hata Düzeyleri İçin İhtiyaç Duyulan Örneklem Büyüklükleri” şemasına göre, 100 bin ile 1 milyon örneklem büyüklüğü için, % 5 yanılma payı kabul edilerek en az 245 denekle anket yapılması gerekmektedir (Baş, 2003:46). Anket çalışmasında toplam 265 adet anket formu dağıtılmış, bunlardan 8’i geri dönmemiş, 10’ü eksik cevaplanmış, 2’i ise kişinin isteği üzerine kendisine iade edilmiştir. 245 adet anket formu sağlıklı bir biçimde elde edilmiştir. İstatistikî verilerin yorumlanmasında SSPS 20 adlı veri analiz yöntemi kullanılmıştır.

Anket çalışmasında bağımlı değişken suç korkusudur. Bağımsız değişkenler cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek dağılımı, gelir düzeyi ve doğum yeridir. Suç korkusunun ölçülmesi için hazırlanan anket çalışmasında yer alan sorular, suç korkusu literatüründe genel kabul gören iki teorik yaklaşımın bir birleşimidir.

Suç korkusu literatürü incelendiği zaman, suç korkusunu açıklamaya yönelik iki temel yaklaşım olduğu görülmektedir. Bunlardan ilki, bireysel zayıflıklar üzerinden suç korkusunu açıklamaya çalışan yaklaşımdır. Örneğin “Hayatınız boyunca herhangi bir suça maruz kaldınız mı?” biçimindeki bir soru, kişinin yaşadıkları ve zayıflıkları üzerinden suç korkusunu anlamaya çalışmaktadır. Bu tip sorular ankette ilk bölümde yer almaktadır.

İkinci yaklaşım, toplumda yaşanan düzensizlikler üzerinden suç korkusunu açıklamaya çalışmaktadır. Örneğin, “Polisin yeterince etkin çalıştığını düşünüyor musunuz?” sorusu toplumsal düzenin temsilcisi olan polise duyulan güveni, dolayısıyla, toplumsal düzene olan inancı sınamaya yönelik bir sorudur ve anketin ikinci bölümde yer almaktadır.

Anket çalışmasında yer verilen soruların tümü daha önce birçok çalışmada kullanılmış, dolayısıyla sınanmıştır. Ankette kullanılan soruların bir bölümü İngiltere’de belli dönemlerde yürütülen ve düzenli olarak kamuoyu ile paylaşılan suç korkusu anketlerinde yer almaktadır (homeoffice.gov.uk./surveycrime, 02.01.2017). Daha önce kullanılmış sorulara yer verilmesi bilimsel tekrar riski taşımakla birlikte, Şanlıurfa’daki suç korkusunun diğer kentlerde yürütülen benzer araştırmalar ile karşılaştırılabilmesi bakımından önemli bir avantaj sağlamaktadır.

ARAŞTIRMANIN SONUÇLARI

Yürütülen anket çalışması kapsamında girişte ankete katılanların kişisel bilgilerine yer verilmektedir. Kişisel bilgilerden sonra ilk bölümde, kişisel zayıflıklara yönelik sorulara verilen cevaplar; ikinci bölümde, toplumsal düzensizliklere ilişkin sorulara verilen cevaplar yer almaktadır.

Kişisel Bilgiler

Cinsiyet: Ankete katılanların % 36,7'si kadın, % 63,3'ü erkektir.

Yaş: Ankete katılanların % 25,7'si 18-24 yaş, % 28,2'si 25-39 yaş, % 28,2'si 40-54 yaş, % 18'i ise 55 yaş ve üzerindedir.

Medeni Durum: Ankete katılanların % 69'ü evli, % 31'i bekârdır.

Eğitim Durumu: Katılımcıların % 29,8'i okur-yazar değildir. % 29'ü ilköğretim, % 17,1'i lise, % 24,1'i ise üniversite mezunu ya da öğrencisidir.

Meslek Dağılımı: Ankete katılanların % 26,5'i kamu çalışanı, % 25,7'si serbest meslek, % 17,1'i ev hanımı, % 14,7'si öğrenci, % 6,5'i çiftçi, % 9,4'ü diğer meslek gruplarındandır. Kadınların çoğunluğu çalışmadığı için ev hanımı oranı yüksek çıkmıştır.

Gelir Düzeyi: Ankete katılanların % 22,9'ü aylık geliri 700-1500 TL, % 46,1'i 1501-2500 TL, % 17,6'si 2501-3500 TL aylık gelir beyan etmiştir. Çalışmada yer alanların yalnızca % 13,5'i 3500 TL'nin üzerinde aylık gelir bildirmiştir.

Doğum Yeri: Çalışmadaki katılımcıların % 66,9'ü Şanlıurfa doğumludur. % 33,1'i Şanlıurfa dışında doğmuş olup, hâlihazırda Şanlıurfa'da yaşamaktadır.

Kişisel Zayıflıklar

Ankete katılanlara “Gece vakti tek başına dışarı çıkmayı ne derece güvenli buluyorsunuz ?” sorusu yöneltilmiştir. Tablo-1’de görüldüğü gibi ankete katılanların % 11,4’ü gece vakti tek başına dışarı çıkmayı çok güvenli bulmaktadır. Katılımcıların % 26,1’i gece vakti tek başına dışarı çıkmayı güvenli bulmakta iken, % 44,1’i gece vakti dışarı çıkmayı güvenli bulmamakta, % 8,2’si ise oldukça güvensiz bulmaktadır.

Katılımcıların % 10,2'si bu konuda kararsız kalmaktadır. Bu rakamlardan hareketle, Şanlıurfa'da gece dışarı çıkmayı güvenli bulmayanların oranı % 52,3'dür.

Türkiye çapında yapılan bir araştırmada katılımcıların % 34,2 gece tek başına dışarı çıkmayı güvenli bulmadığını dile getirmiştir (Uludağ ve Dolu, 2011:61-62). Benzer başka bir araştırmada, katılımcıların % 60,4'ü gece tek başına dışarı çıkmayı güvenli bulmadığını dile getirmiştir (Sipahi, 2016:89).

Tablo – 1 Gece vakti tek başına dışarı çıkmayı ne derece güvenli buluyorsunuz?

	Sayı	Yüzde (%)
Çok güvenli	28	11,4
Güvenli	64	26,1
Kararsız	25	10,2
Güvensiz	108	44,1
Oldukça Güvensiz	20	8,2

Gece vakti dışarı çıkma konusunda kadınlar erkeklerden daha fazla tedirgin olmaktadır. Yapılan çaprazlama analizlerde ankete katılan kadınların % 66,7'sinin gece vakti dışarıya çıkmayı güvensiz bulduğu, bu oranın erkeklerde % 31'de kaldığı görülmektedir. Cinsiyete dayalı bu farklılık literatürdeki çalışmalar ile de uyumludur (Çardak, 2012:30; Aytac, Derdiman ve Baştürk, 2015:263; Özaşçılar, 2015:345).

Bu soruda meslek grupları bakımından da bir ayrışma yaşanmaktadır. Gece vakti dışarı çıkmayı güvenli bulanlar içinde çiftçiler diğer mesleklerden ayrılmaktadır. Buna göre kente yaşayıp, kendisini çiftçi olarak tanımlayanların % 56,3'ü kentte tek başına dışarı çıkmayı güvenli bulurken, bu oran kamu çalışanlarında % 24,6, serbest meslek sahiplerinde % 38,1'dir. Ev hanımlarının % 14,3'ü gece vakti tek başına dışarı çıkmayı güvenli bulurken, üniversite öğrencilerinde bu oran yalnızca % 5,6'dır.

“Gündüz vakti tek başına dışarı çıkmayı ne derece güvenli buluyorsunuz?” sorusuna katılımcıların % 23,3'ü çok güvenli, % 54,7'si güvenli, % 4,5'i güvensiz, % 2,9'ü oldukça güvensiz yanıtı vermektedir. Gündüz vakti tek başına dışarı çıkma konusunda kararsız olanların oranı % 14,7'dir. Gece vakti tek başına dışarı

çıkılmaktan tedirgin olanların toplamı % 52,3 iken, gündüz vakti tek başına dışarı çıkmaktan tedirgin olanların oranı yalnızca % 7,4'dür. Gece ve gündüz arasındaki bu fark Türkiye içinde geçerlidir. Türkiye genelinde yapılan bir araştırmada gece vakti tek başına dışarıda olmaktan tedirgin olanların oranı % 23,3 iken, bu oran gündüz vakti % 4,4'e düşmektedir (Uludağ ve Dolu, 2011:22-23).

Tablo – 2 Evinizde gece vakti tek başına kalmayı ne derece güvenli buluyorsunuz?

	Sayı	Yüzde (%)
Çok güvenli	43	17,6
Güvenli	103	42
Kararsız	39	15,9
Güvensiz	46	18,8
Oldukça Güvensiz	14	5,7

“Evinizde gece vakti tek başına kalmayı ne derece güvenli buluyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtlar Tablo-2’de yer almaktadır. Buna göre, katılımcıların % 17,6’si gece vakti evde yalnız kalmayı çok güvenli bulmakta, % 42’si güvenli bulmaktadır. Katılımcıların % 15,9’u bu konuda kararsız iken, güvensiz bulanlar oranı % 18,8, oldukça güvensiz bulanlar ise % 5,7’dir. Çaprazlama analizlerde, kadın katılımcılardan yalnızca % 14,4’ünün gece evde tek başına kalmayı güvenli bulduğu anlaşılmaktadır. Erkek katılımcılarda bu oran % 58,1 gibi yüksek bir orandır. Meslek grupları bakımından bakıldığında çiftçilerin % 68,8’sinin gece vakti evde tek başına kalmayı güvenli bulduğu görülmektedir. Bu oran diğer meslek gruplarından daha fazladır. Kentte yaşayan ve gelirini köyden sağlayan çiftçilerin kenti bu derece güvenilir bulması, kente karşı yabancılik hissetmemiş olmaları ayrıca araştırılması gereken bir sonuçtur. Şanlıurfa’da kentte yaşayanların önemli bir bölümü ya gelirinin tümünü tarımdan sağlamakta ya da tarımdan ek bir gelir elde etmektedir. Bu kişiler için kır ve kent yaşamı gerçek anlamda ayrılmış değildir. Şanlıurfa’da doğrudan tarımdan sağlanan gelirin toplam gelire oranı % 28,8’dir. Bu anlamda Şanlıurfa’nın tarımsal gelire dayalı bir kentleşme süreci yaşanmaktadır.

Katılımcılara “Kent içinde gece vakti tek başına otobüse binmeyi ne derece güvenli buluyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Katılımcıların % 6,9’ü otobüse tek başına gece vakti binmeyi çok güvenli bulurken, % 30,2’i güvenli, % 37,1’i güvensiz, % 12,7’si oldukça güvensiz bulmaktadır. Bu konuda kararsız olanların oranı % 13,1’dir. Türkiye çapında yapılan bir başka araştırmada gece otobüse binmeyi güvenli bulmayanların oranı % 66,9 olup, bu oran Şanlıurfa’daki oranın üzerindedir (Sipahi, 2016:114).

Tablo-3’de görüldüğü gibi “Aşağıdaki kişilerden hangisi sizi tedirgin ediyor?” sorusuna verilen yanıtlar arasında % 37,1 ile Suriyeliler öne çıkmaktadır. Katılımcılardan % 2,4’ü evsizlerden, % 11’i sarhoşlardan, % 13,1’i grup halinde gezen gençlerden, % 13,9’ü aşiret mensuplarından, % 10,2’si dilencilerden tedirgin olmaktadır. Hiç kimseden tedirgin olmayanların oranı ise % 12,2’dir.

Tablo – 3 Aşağıdaki kişilerden hangisi sizi tedirgin ediyor?

Kişiler	Sayı	Yüzde (%)
Evsizler	6	2,4
Sarhoşlar	27	11
Grup halinde gezen gençler	32	13,1
Suriyeliler	91	37,1
Aşiret mensupları	34	13,9
Dilenciler	25	10,2
Kimseden tedirgin olmam	30	12,2

Şanlıurfa’da en çok tedirginliğe neden olan grup Suriyeli sığınmacılardır. Kısa sürede 500 bin sığınmacının Şanlıurfa’ya gelmiş olması kentteki ekonomik, kültürel ve sosyal dengeleri alt üst etmiştir. Kira artışları, işsizlik, düşen yevmiye ücretleri, fuhuş, hırsızlık vb. konularda suçlanan sığınmacılar sosyo-kültürel olarak da Şanlıurfalılarından oldukça farklıdır. Suriyeliler üzerine yapılan bir başka araştırmaya göre, Şanlıurfalıların % 56,3’ü Suriyelilerin kentte suç oranını artırdığını düşünmektedir. Çoğu eğitimsiz ve işsiz olan Suriyeliler toplumda giderek ötekileştirilmektedir (Karasu, 2016:1011). Türkiye çapında yapılan bir başka araştırmada da ankete katılanların % 32,5’i Suriyeli sığınmacılardan tedirgin olmaktadır (Sipahi,

2016:99). Kilis'te yapılan benzer bir araştırmaya göre, Kilislilerin % 77,5'i artan suç oranlarından Suriyelileri sorumlu tutmaktadır (Memiş, 2015:109). Bu anlamda Şanlıurfa'da elde edilen Suriyeli sığınmacıların tedirginlik yarattığı sonucu diğer saha çalışmaları ile örtüşmektedir.

Tedirgin olunan gruplar bakımından gelir düzeyi ve cinsiyet bakımından anlamlı bir fark yoktur. Bu soruda yaş grupları arasında farklılıklar bulunmaktadır. Sarhoşlardan en çok tedirgin olanlar 40-54 yaş aralığında olanlardır. Bu yaş grubunda yer alanların % 18,8'i sarhoşlardan rahatsızdır. Grup halinde gezen gençlerden en tedirgin olan yaş aralığı 18-24 yaş arasındadır. Bu yaş grubunun % 17,5'i grup halinde gezen gençlerden rahatsızdır. Bu durum son dönemde artan Suriyeli-Türkiyeli gençler çatışmasının bir sonucudur. Şanlıurfa'da belli parklarda Suriyeli gençler otururken, diğerlerinde Türkiyeli gençler oturmaktadır. Bu durum mekânsal ayrışmanın ilk izlerini taşımaktadır ve Suriyeli sığınmacıların geleceği açısından önemli bir sorun alanıdır. Son olarak doğum yeri bakımından bir farklılık yaşanmakta olup, Urfa doğumlu olmayanların % 30,9'ü aşiret mensuplarından tedirgin olurken, Urfa doğumlularda bu oran yalnızca % 5,5'dir.

“Hayatınız boyunca herhangi bir suça maruz kaldınız mı?” sorusuna, Tablo-4'de görüldüğü gibi, katılımcıların % 87,3'ü olumsuz yanıt vermiştir. Katılımcılardan yalnızca % 12,7'si hayatında daha önce bir suça maruz kalmıştır. Başka bir deyişle, araştırmamıza katılan 245 denekten 31'i daha önce bir suçla karşılaşmıştır.

Tablo – 4 Hayatınız boyunca herhangi bir suça maruz kaldınız mı?

	Sayı	Yüzde (%)
Evet	31	12,7
Hayır	214	87,3

Katılımcılara “Hayatta en fazla hangi suça maruz kalmak sizi tedirgin ediyor?” sorusu yöneltilmiştir. Tablo-5'de görüldüğü gibi, katılımcıların % 26,1'i hırsızlık, % 14,7'si cinsel taciz, % 6,1'i yaralanma, % 2,4'ü öldürülme, % 17,1'i dolandırılma, % 16,7'si tehdit/hakaret, % 6,9'ü darp suçundan tedirgin olmaktadır.

Tablo – 5 Hayatta en fazla hangi suça maruz kalmak sizi tedirgin ediyor?

Suçlar	Sayı	Yüzde (%)
Hırsızlık	64	26,1
Cinsel taciz	36	14,7
Yaralanma	15	6,1
Öldürülme	6	2,4
Dolandırılma	42	17,1
Tehdit/hakaret	41	16,7
Terör	24	9,8
Darp	17	6,9

Şanlıurfa, Türkiye'nin güneydoğusunda yer almasına rağmen ankete katılanların yalnızca % 9,8'i terör eylemine maruz kalacağı korkusu duymaktadır. Arap, Türk ve Kürtlerin birlikte yaşadığı kentte terör eylemi, bölgenin geneli düşünüldüğünde, çok azdır.

Kadınlar en fazla hırsızlık (% 41,1) ve cinsel taciz (38,9) suçlarından tedirgin olurken; erkekler tehdit/hakaret (% 25,8) ve dolandırılma (% 20) suçlarından tedirgin olmaktadır. 18-24 yaş aralığındakiler en fazla (% 36,5) cinsel taciz suçundan tedirgin olmaktadır. 25-39 ve 40-54 yaş aralığı için en tedirgin edici suç türü hırsızlıktır. 25-39 yaş aralığında yer alanların % 29'ü ve 40-54 yaş aralığında yer alanların % 30,4'ü hırsızlık suçundan tedirgin olmaktadır. Gelir düzeyi, doğum yeri bakımından tedirgin olunan suçlar bakımından bir farklılığa rastlanmamıştır.

Toplumsal Düzensizlikler

“Yaşadığımız kenti ne derece güvenli buluyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtlar Tablo-6'da yer almaktadır. Buna göre katılımcıların % 5,7'si Şanlıurfa'da yaşamayı çok güvenli, % 42,9'ü güvenli, % 33,5'i güvensiz, % 4,1'i ise oldukça güvensiz bulmaktadır. Bu konuda kararsız olanların oranı % 13,9'dür. Şanlıurfa'da yaşamayı güvenli bulanların oranı toplamda % 48,6'dır. Diğer taraftan, kentte yaşayanların % 37,6'sı ise

kentin güvenli olmadığını düşünmektedir. İstanbul’da yapılan bir araştırmada “İstanbul’da bir suça maruz kalmadan güvenle hareket edebilirim” diyenlerin oranı yalnızca % 21’dir (Kul, 2013:86).

Tablo – 6 Yaşadığınız kenti ne derece güvenli buluyorsunuz?

	Sayı	Yüzde (%)
Çok güvenli	14	5,7
Güvenli	105	42,9
Kararsız	34	13,9
Güvensiz	82	33,5
Oldukça Güvensiz	10	4,1

Şanlıurfa’yı en güvenli bulan yaş aralığı 55 ve üzeridir. Bu yaş aralığında yer alanların % 68,2’si kenti güvenli bulmaktadır. Kenti oldukça güvensiz bulanların tümü 18-24 yaş grubuna mensuptur. Urfa doğumlu olmayanların % 48,1’i kenti güvensiz bulurken, bu oran Urfa doğumlular arasında yalnızca % 26,2’dir. Urfa doğumlu olmayanların kentin yabancıları olarak kendisini daha az güvende hissetmesi kabul edilebilir bir durumdur.

Katılımcılara “Yaşadığınız mahalleyi ne derece güvenli buluyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Mahallesi çok güvenli bulanların oranı % 5,7, güvenli bulanların oranı % 53,9, güvensiz bulanların oranı % 17,1, oldukça güvensiz diyenlerin oranı ise % 2,9’dür. Kararsızların oranı % 20,4’dür. Mahalleye ait sonuçlar kent ile karşılaştırıldığında insanların yaşadığı mahalleyi kente göre daha güvenli bulduğu ortaya çıkmaktadır. Tablo-6’da görüldüğü gibi, kent güvenlidir diyenlerin oranı toplamda % 48,6 iken, yaşadığı mahalleyi güvenli bulanların toplamı % 59,6’dır. Kişilerin yaşadığı mahalleyi daha fazla sahiplenmesi ve ölçek olarak daha küçük olan mahalleyi daha rahat tanıması kişide güven duygusunu artırmaktadır.

Yaşadığı mahalleyi en güvenli bulan meslek grubu serbest meslek sahipleridir. Serbest meslek mensuplarının % 76,2’si yaşadığı mahalleyi güvenli bulmaktadır. Diğer bağımsız değişkenlerde anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Yaşadığınız mahallede sizi rahatsız eden fiziksel düzensizlikler var mı?” sorusuna katılımcıların % 56,7’si evet yanıtı verirken, % 43,3’ü hayır demiştir. Bu soruya “evet” cevabı verenler düzensizlikler konusunda ayrıışmaktadır. Çoklu seçenek içeren bu soruda kimi katılımcılar birçok düzensizlikten şikâyetçidir. Tablo-7’de görüldüğü gibi katılımcıların % 46,4’ü elektrik kesintilerinden, % 24,6’si bakımsız parklardan, % 31,3’ü bozuk yollar, % 7,6’si toplanmayan çöplerden, % 20,4’ü bakımsız kaldırımlardan, % 11,2’si boş ve metruk binalardan, % 5,6’si duvar yazılarından rahatsız olmaktadır.

Tablo – 7 Mahallede Rahatsızlık Yaratın Fiziksel Düzensizliklerin Dağılımı

Fiziksel Bakımsızlıklar	Yüzde (%)
Elektrik kesintisi	46,4
Bakımsız parklar	24,6
Bozuk yollar	31,3
Toplanmayan çöpler	7,6
Bakımsız kaldırımlar	20,4
Boş ve metruk bina	11,2
Duvar yazısı	5,6

Bu tür basit görünen fiziksel düzensizliklerin suç korkusunun oluşmasında önemli bir rolü bulunmaktadır. Kişiler düzensiz ve güvensiz mekânlarda kendilerini daha güvensiz hissetmekte, tehdit altında olduklarını düşünmektedir (Apak, Ülken ve Ünlü, 2002:67; Aytaç, Derdiman ve Baştürk, 2015:265). Özellikle Şanlıurfa’da çok sık yaşanan ve bazen günlerce süren elektrik kesintileri hem neden olduğu güvensiz ortam nedeniyle suçlu için uygun bir ortam yaratmakta hem de halkın devlete olan güveninin azalmasına neden olmaktadır. Yeterli aydınlatmanın sağlanması durumunda toplumdaki suça karşı duyulan korku azalmaktadır (Uludağ ve Dolu, 2011:42).

Uzun elektrik kesintilerinde toplumsal olaylar yaşanmakta polis ile halk karşı karşıya gelmektedir. Benzer bir biçimde yolların ve parkların bakımsız olması kamunun işini iyi yapmadığı yönünde bir intiba oluşmasına yol açmaktadır. Bu durumda kamuya duyulan güven azalmakta, toplumda kamunun sorunları

çözeceğine olan inanç zedelenmektedir. Bu güven eksikliği suçla yeterince mücadele edilmediği sonucunu da doğurmaktadır.

Tablo – 8 Polisin yeterince etkin çalıştığına inanıyor musunuz?

	Sayı	Yüzde (%)
Evet	77	31,4
Hayır	134	54,7
Kararsız	34	13,9

“Polisin yeterince etkin çalıştığına inanıyor musunuz?” sorusuna katılımcıların cevabı halkın devlete duyduğu güvenin anlaşılması bakımından büyük bir önem taşımaktadır. Tablo–8’de görüldüğü gibi, katılımcıların % 31,4’ü polisin etkin çalıştığını düşünürken, % 54,7’si bu görüşte değildir. Kararsızların oranı % 13,9’dur. Rakamlardan anlaşılacağı üzere katılımcılar polisi suçla mücadelede çok da başarılı görmemektedir.

Yaş ilerledikçe polise olan güven artmaktadır. 18-24 yaş aralığındakilerin % 12,7’si polisin etkin çalıştığını düşünürken, bu oran 25-39 yaş aralığında % 36,2’ye, 55 yaş ve üzerinde % 61,4’e yükselmektedir. Polisin en az çalıştığını düşünen meslek grubu öğrencilerdir. Öğrencilerin yalnızca % 8,3’ü polisin etkin çalıştığını düşünmektedir. Ev hanımları polisin en etkin çalıştığını düşünen meslek grubudur. Ev hanımlarının % 52,4’ü polisin etkin çalıştığını düşünmektedir. Urfa doğumlu olmayanların % 71,6’si, Urfalıların ise % 46,3’ü polisin etkin çalışmadığını düşünmektedir. Gelir düzeyi ve cinsiyet bakımından bir farklılık yoktur.

Tablo – 9 Suçluların gereken cezaları aldığına inanıyor musunuz?

	Sayı	Yüzde (%)
Evet	52	21,2
Hayır	169	69
Kararsız	24	9,8

Araştırmamız kapsamında “Suçluların gereken cezaları aldığına inanıyor musunuz?” sorusuna katılımcıların verdiği yanıtlar meselenin sadece polisin iyi çalışması olmadığını, toplumda “suç işleyenin yanına kar kaldığı” yönünde güçlü bir kanaatin oluştuğunu göstermektedir. Tablo-9’da görüldüğü gibi, katılımcıların % 69’ü suçluların gereken cezayı almadığını düşünmektedir. Suçlular gerekli cezayı alıyor diyenlerin oranı yalnızca % 21,2’dir. Kararsızların oranı % 9,8’dir. Benzer bir sonuca İstanbul’da yapılan bir araştırmada da ulaşılmıştır. Araştırmada yer alanların % 71,5’i Türkiye’deki adalet sisteminin mağdurları korumadığını iddia etmektedir (Kul, 2013:143). Toplumdaki bu kanaat kuşkusuz suç korkusunu beslemekte, suçun yaygınlık kazanmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Polisin etkin çalışması konusunda yaş grupları arasında yaşanan farklılıklar, suçluların gereken cezayı alması konusunda da yaşanmaktadır. 18-25 yaş aralığında yer alan ve polisin en az çalıştığını düşünenler, aynı şekilde, suçluların gereken biçimde ceza almadığını düşünmektedir. Bu yaş aralığında yer alanların % 81’i suçluların gereken biçimde ceza aldığına inanmamaktadır. Ülkenin geleceğinde söz sahibi olacak genç insanların ülkedeki toplumsal düzen konusundaki bu kadar olumsuz tutum takınması umutlu olmayı zorlaştırmaktadır.

“Medyada yer alan suçla ilgili haberler sizi tedirgin ediyor mu?” sorusuna verilen yanıtlar Tablo-10’da yer almaktadır. Suçla ilgili yayınlardan etkilenenlerin oranı tüm katılımcıların % 42’sidir. Bu tür yayınlardan etkilenmediğini ifade edenlerin oranı % 34,3’dür. Bu konuda kararsız kalanların oranı % 23,7’dir. Aslında medyanın toplum üzerindeki etkisi düşünüldüğünde, medyadan etkilenenlerin daha fazla olması beklenirdi.

Tablo – 10 Medyada yer alan suçla ilgili haberler sizi tedirgin ediyor mu?

	Sayı	Yüzde (%)
Evet	103	42
Hayır	84	34,3
Kararsız	58	23,7

Kadınların % 75,6'si medyadan etkilenirken, erkeklerde bu oran yalnızca % 22,6'dır. Medyada yer alan suçla ilgili haberlerden en çok etkilenen meslek grubu ev hanımlarıdır. Bu gruptakilerin % 88,1'i bu tür haberlerden etkilendiğini ifade etmiştir. Bu sonuç İstanbul'da yapılan benzer başka bir araştırma ile örtüşmektedir (Öztürk, 2015:259).

Son olarak katılımcılara suç korkusu karşısında almış oldukları önlemler sorulmuştur. Konunun daha iyi anlaşılması bakımından suça karşı duyulan korku karşısında kişilerin aldıkları önlemler iki başlık halinde incelenmiştir. İlkinde, kişilere ev dışında ne tür önlemler aldıkları sorusu yöneltilmiş, ikinci kısımda ev içinde aldıkları önlemler sorulmuştur.

Tablo – 11 Ev dışında bir suça maruz kalma ihtimaline karşı aldığımız bir önlem var mı?

Önlemler	Yüzde (%)
Silah taşımak	18,6
Biber gazı bulundurmak	9,2
Cep telefonu taşımak	88,6
Topluca hareket etmek	60,4
Arabada sopa taşımak	26,9
Dövüş sporları öğrenmek	6,7
Diğer bir önlem	5,6

Tablo-11'de görüldüğü gibi, kişilerin ev dışında suç korkusu nedeniyle aldıkları önlemler çeşitlilik göstermektedir. Soru çoklu seçenek sunduğundan katılımcılar birden fazla cevabı işaretlemiştir. Başka bir deyişle, suça karşı kimi katılımcılar birden fazla önlem almaktadır. Buna göre, katılımcıların % 18,6'si silah taşımakta, % 9,2'si biber gazı taşımakta, % 88,6'si daima yanında cep telefonu bulundurmakta, % 60,4'ü bir yere topluca gitmekte, % 26,9'ü arabasında sopa ve benzeri bir cisim bulundurmakta, % 6,7'si dövüş sporları eğitimi almakta, % 5,6'si ise daha farklı bir önlem almaktadır.

Katılımcıların % 26,9'ünün aracında sopa ya da başkaca bir cisim taşınması Türkiye'nin geldiği trafik terörünün boyutları bize göstermektedir. Aslında güvenlik için alınmış görünen bu önlemin kendisi bir

“güvenlik sorununa” dönüşmüş durumdadır. Bu durum hem artan güvensiz ortamın hem de devlete ve polise duyulan güvenin azalmasının bir sonucudur.

Tablo – 12 Ev içinde bir suça maruz kalma ihtimaline karşı aldığınız bir önlem var mı?

Önlemler	Yüzde (%)
Çelik kapı taktırmak	98,6
Evde silah bulundurmak	34,8
Komşularla sıkça görüşmek	58,5
Güvenlik sistemi taktırmak	7,8
Cam kilidi taktırmak	6,5
Köpek beslemek	3,4
Diğer bir önlem	5,9

Tablo-12’de kişilerin ev içinde suç korkusu nedeniyle aldıkları önlemler yer almaktadır. Soru çoklu seçenek sunduğundan katılımcılar birden fazla cevabı işaretlemiştir. Başka bir deyişle, suça karşı kimi katılımcılar ev içinde birden fazla önlem almayı düşünmüştür. Katılımcıların % 98,6’si çelik kapı taktırmakta, % 34,8’i evinde silah bulundurmakta, % 58,5’i komşuları ile daha yakın ilişkiler kurmakta, % 7,8’i ev güvenlik sistemi taktırmakta, % 6,5’i cam kilidi taktırmakta, % 3,4’ü köpek beslemekte, % 5,9’ü ise daha farklı önlemler almaktadır.

SONUÇ

Şanlıurfa’da suç korkusunu araştırdığımız çalışmada farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Öncelikle Şanlıurfa’nın çok da güvenli bir kent olmadığı anlaşılmaktadır. Şanlıurfa’da gece vakti tek başına dışarı çıkmayı güvenli bulmayanların oranı % 52,3’dür. Bu halkın yarısı demektir. Benzer bir biçimde, gece vakti otobüse tek başına binmeyi güvenli bulanların oranı % 37,1 iken, bu durumu güvensiz bulanların oranı % 49,8’dir. Genel olarak kenti güvenli bulanların oranı % 48,6, güvensiz bulanların oranı ise % 37,6’dır. Bu konuda kararsız olan % 13,9 oranında önemli bir kitle bulunmaktadır.

Şanlıurfa’da, Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde yer almasına rağmen, teröre karşı duyulan korku alt düzeydedir. Ankete katılanların yalnızca % 9,8’i terör eylemine maruz kalacağı korkusu duymaktadır. Kentte en fazla tedirgin olunan suç hırsızlıktır. Katılımcıların % 26,1’i hırsızlık, % 14,7’si cinsel taciz, % 6,1’i yaralanma, % 2,4’ü öldürülme, % 17,1’i dolandırılma, % 16,7’si tehdit/hakaret, % 6,9’ü darp suçundan tedirgin olmaktadır. Şanlıurfa’da son 5 yılda yaşanan Suriyeli sığınmacıların düzensiz göçü kişilerde tedirginliğe neden olmaktadır. Katılımcıların % 37,1’i Suriyeli sığınmacılardan tedirgin olmaktadır.

Yaşanan suç korkusu kişisel özelliklere göre değişiklik göstermektedir. Kişilerin özellikleri suç algısı üzerinde etkilidir. Kadınlar erkeklerden daha tedirgin olmaktadır. Kadınların % 66,7’si gece vakti dışarı çıkmayı güvensiz bulurken, erkeklerde bu oran % 31’de kalmaktadır. Kadınlar daha çok hırsızlık ve cinsel taciz suçları ile karşı karşıya kalmaktan tedirgin olurken; erkekler tehdit/hakaret ve dolandırılma suçlarından çekinmektedir. Yaş aralıkları içinde, 18-25 yaş aralığında yer alanlar polisin etkin çalışmadığını düşünmekte, suç işleyenlerin ceza almadığına inanmaktadır. Bu durum ülkemizin geleceği bakımından kaygı vericidir. Mahalleyi en güvenli bulan meslek grubu serbest meslek sahipleridir. Ev hanımları medyada yer alan suçla ilgili haberlerden en fazla etkilenen gruptur. Diğer taraftan, yapılan anket çalışmasına göre, Şanlıurfa’da gelir düzeyi ve eğitim durumu suç korkusu üzerinde belirleyici değildir.

Şanlıurfa’da devlete karşı bir güvensizlik hissi belirgin olarak görülmektedir. Bu güvensizlik hissi toplumsal düzensizliklerin bir sonucudur. Özellikle devleti temsil eden polise ve adalet sistemine duyulan güven belirgin olarak düşüktür. Ankete katılanların % 54,7’si polisin etkin çalışmadığını, % 69’u ise suçluların gereken cezaları almadığını düşünmektedir. Katılımcıların % 26,9’ü aracında sopa ya da başkaca bir cisim taşımaktadır. Evde silah bulunduranların oranı % 34,8’dir. Tüm bu rakamlar, Türkiye’de devlete olan güvenin azaldığını, toplumda güvensizlik hissini yaygın hale geldiğini bize göstermektedir.

Suç korkusunu yenmek suçu azaltmanın ya da suç oranlarını düşürmenin ötesinde toplumda bir güven hissi yaratmakla mümkündür. Bu konuda gerekli önlemler alınmalıdır. Sıkça çıkarılan aflardan vazgeçilmeli, suç işleyenler kısa sürede gereken cezaları almalıdır. Devlet kişiye güvende olduğu hissini vermelidir. Bu konuda akademik çalışmalar desteklenmeli, toplumsal dayanışmayı artırıcı etkinlikler düzenlenmelidir. Toplumda suç karkuşuna karşı bir bilinç düzeyi oluşturulmalıdır.

SUMMARY

The fear of crime is the fear or anxiety in as level higher than normal of individuals from actions constituting or accepted as crimes in the society that the individual is living in. The fear of crime indicates the sensitivity of individuals for a secure life and their search for such a life. In other words, the feeling of insecurity created in the society by crimes is called “the fear of crime”. The fear of crime is more than the restlessness felt by the individual facing the crime. Beyond this, it means feelings of the individual that the area s/he is living in is insecure and that the individual experiences the psychology that s/he can be the victim of a crime any time.

Special isolation starts with increasing fear of crime, and the individuals excludes himself/herself from the urban life and with the fear that s/he will be exposed to crime, and does not participate in social and cultural events. The feelings of over-excitement, tenseness, anxiety, helplessness and insecurity increases in the individual with the increasing fear of crime, while paralleling this, the social structure of the society start to dissolve, social audit and social togetherness start to weaken, and mutual confidence start to decrease.

We have reached different results in this study in which we investigate the fear of crime felt by citizens in the city of Şanlıurfa. The rate of people who feel not safe when going out alone during nighttime in the city of Şanlıurfa is 52.3%. Similarly, while the rate of people who feel safe taking a bus alone during nighttime is 37.1%, the rate of those who feel not safe is 49.8%. Although, the rate of people who feel safe when going out alone during daytime is 78%, it seems that there is an apparent fear of crime during nighttime in the city. In general, the rate of residents who find the city safe is 48.6% and not safe is 37.6%. There are a significant number of people who are undecided on this issue with 13.9%. When considering the foregoing figures, it is quite possible to say that Şanlıurfa is a city where people feel fear of crime.

The fear of crime felt by the residents of the city varies according to their personal particulars. The women are more uncomfortable than the men. While 66.7% of the women feel not safe when going out during

nighttime, only 31% of men feel not safe. The women mostly fear facing burglary and sexual harassment crimes as the men fear facing crimes of threat, insult, and swindle. Among the age intervals, the people between the ages of 18-25 believe that the police are not working effectively on cracking down crimes and the perpetrators are not punished adequately. The housewives are one of the groups who are influenced the most from the crime news in the media. On the other hand, according to the survey conducted, neither level of income nor educational status is a determining factor on the fear of crime in Şanlıurfa.

The disorders in the community have a significant impact on the fear of crime felt by the people. The physical disorders, frequent power outages, and damaged roads seen in the neighborhood destroy the people's sense of security. The irregular migration of the Syrian refugees to Şanlıurfa causes unease among the local residents. 37.1% of the people who participated in the survey feel uneasy about the Syrian refugees. 26.9% of the people who participated in the survey carry a stick or a similar item in their cars. The rate of people who keep a gun at home is 34.8%. These figures indicate that the confidence in state institutions has decreased and the feeling of insecurity in society has become widespread in Turkey. Without a question, all these factors increase the fear of crime in the community. To overcome the fear of crime is only possible by creating a sense of security in the people besides preventing crimes or decreasing crime rates. The necessary measures should be taken on this issue. The government should give up granting amnesties frequently and the perpetrators should get the punishment they deserve. The government should give its citizens a sense of security.

KAYNAKÇA

- Apak, S., Ülken, G. ve Ünlü, A. (2002). Yeni Bir Toplu Konut Yerleşmesinde ‘Güvenlik Duygusunun’ Değerlendirilmesi. *İTÜ Dergisi/a*. 1(1): 65-72.
- Arıkan, G. (1997). Ataerkillik Kavramıyla İlgili Sosyolojik Tartışmalar. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 14(1-2): 1-24.
- Aytaç, S., Derdiman, R. C. ve Baştürk, Ş. (2015). Kent Güvenliği Olarak Suç Korkusu: Bursa Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*. 3(3): 259-267.
- Baki, B. U. (2015). Kadınların Günlük Hayatta Suç Korkusu ve Baş Etme Stratejileri: Şentepe ve Namık Kemal Mahallesi Örneği. A. Solak (Der.) *Suç Korkusu Kongresi* içinde (s. 64-80). İstanbul: HEGEM Yayınları.
- Baş, T. (2003). *Anket*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Brands, J., Schwanen, T. ve Irina, A. (2015). Fear of Crime and Affective Ambiguities in the Night-time Economy. *Urban Studies*. 52 (3): 439-455.
- Çardak, B. (2012). Kadınların Suç Korkuları Üzerine Nitel Bir Çalışma. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*. 1(1): 23-45.
- Dammert, L. ve Malone, M. F. (2003). Fear of Crime or Fear of Life? Public Insecurities in Chile. *Bulletin of Latin American Research*. 22(1): 79-101.
- Demirbaş, T. (2001). *Kriminoloji*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Dolu, O., Uludağ, Ş. ve Doğutaş, Ş. (2010). Suç Korkusu: Nedenleri, Sonuçları ve Güvenlik Politikaları İlişkisi, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*. 65 (1): 57-81.
- Duverger, M. (2014). *Toplum Bilimlerinde Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Erkan, R. (2005). Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nin Sosyal Yapısı ve Değişim Eğilimleri. Ankara: Kalan Yayınları.
- Ferraro, F. K. (1995). *The Fear of Crime: Interpreting Victimization Risk*. New York: SUNY.

- Ferraro, F. K. ve LaGrange, R. (2000). The Measurement of Fear of Crime. J. Ditton (Der.) *The Fear of Crime* içinde (s. 277-308). North Carolina.
- Franklin, W., Franklin, C. ve Fearn, N. (2008). A Multilevel Analysis of the Vulnerability, Disorder, and Social Integration Models of Fear of Crime. *Soc Just Res.* (21): 204-227.
- Garofalo, J. (1981). The Fear of Crime: Causes and Consequences. *The Journal of Criminal Law & Criminology.* 72(2): 839-860.
- Gates, L. B. ve Rohe, W. M. (1987). Fear and Reactions to Crime. *Urban Affairs Quarterly.* 22 (3): 425-453.
- Gök, Z. A., Özgüner, H. ve Alay, Ö. (2015). Kentsel Açık Alanlarda İşlenen Suçlar ve Önleyici Peyzaj Tasarım Yaklaşımları. A. Solak (Der.) *Suç Korkusu Kongresi* içinde (s. 596-615). İstanbul: HEGEM Yayınları.
- Gökçe, B. (1992). *Toplumsal Bilimlerde Araştırma*. Ankara: Savaş Yayınları.
- Kalaycı, A. R. (2015). Gündelik Yaşam, Medya ve Suç. A. Solak (Der.) *Suç Korkusu Kongresi* içinde (s. 35-40). İstanbul: HEGEM Yayınları.
- Karacadağ Kalkınma Ajansı. (2012). *İstatistiklerle Şanlıurfa 2012*. Diyarbakır.
- Karasu, M. A. (2012). Kent Kültürünün Suça Etkisi -Şanlıurfa Örneği. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 20 (2): 71-104.
- Karasu, M. A. (2016). Şanlıurfa'da Yaşayan Suriyeli Sığınmacıların Kentle Uyum Sorunu. *Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi.* 21 (3): 995-1014.
- Kul, M. (2013). *Suç Korkusu İstanbul'da Bir Alan Araştırması*, İstanbul: Yeni Yüzyıl Yayınları.
- Lorenc, T., Petticrew, M. ve Whitehead, M. (2013). Fear of Crime and Environment: Systematic Review of UK Qualitative Evidence. *BMC Public Health.* 13: 1-8.
- Luo, F., Ren, L. ve Zhao J. S. (2016). Location Based Fear of Crime: A Case Study in Houston, Texas. *Criminal Justice Review.* 41(1): 75-97.
- Memiş, H. (2015). İç Savaş Nedeniyle Kilis'te Yaşayan Suriyelilerin Oluşturduğu Sosyo-Ekonomik Algılar Üzerine Bir Araştırma. *E-SOSDER.* 14 (52): 100-114.

- Moore, M. ve Trojanowicz, R. C. (1988). *Policing and the Fear of Crime*. New York: National Institute of Justice.
- Ökten, Ş. (2006). GAP Bölgesi'nin Sosyo-Kültürel ve Yapısal Özelliklerinin Aile Yapısına Etkileri. *Aile ve Toplum*. Ocak-Şubat-Mart: 23-34.
- Ömeroğlu, Ö. (2012). Suç Korkusu, Cezanın Caydırıcılığı ve Küçük Suçlar. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 16 (4): 329-370.
- Özaşçılar, M. (2015). Suç Korkusu ve Yakın Çevre Düzensizliği İlişkisi: Kırık Camlar Teorisi. A. Solak (Der.) *Suç Korkusu Kongresi* içinde (s. 329-348). İstanbul: HEGEM Yayınları.
- Öztoprak, Y. (2012). Çocukların Sokakta Oyun Oynamalarına İzin Verilmemesi-Ebeveynin Suç Korkusu İlişkisi. [tip.baskent.edu.tr/kw/uploan.](http://tip.baskent.edu.tr/kw/uploan/), 9.11.2016.
- Öztürk, M. (2015). Medya ve Suç Korkusu Arasındaki İlişki. *The Journal of Academic Social Science Studies*. 36: 251-263.
- Roccatto, M. ve Russo, S. (2011). Perceived Community Disorder Moderates the Relation between Victimization and Fear of Crime. *Journal of Community Psychology*. 39 (7): 884-888.
- Sipahi, E. B. (2016). *Suç Korkusu*, Konya: Çizgi Yayınları.
- Skogan, W. G. (1981). *Issues in the Measurement of Victimization*. U.S. Department of Justice.
- Skogan, W. G. (1986). *Fear of Crime and Neighborhood Change*. Şikago Üniversitesi Yayını.
- Skogan, W. G. ve Maxfield, M. (1981). *Coping With Crime Individual and Neighborhood Reactions*. Beverly Hills: Sage Publications.
- Topses, M. D. (2012). Türkiye'de Kan Davası Geleneğinin Sosyolojik Çözümlemesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*. 4(2): 189-197.
- Uludağ, Ş. ve Dolu, O. (2011). *Türkiye Ulusal Suç Korkusu Araştırması*, TÜBİTAK.
- Utma, S. (2015). Suç Korkusu ve Medyanın Suç Korkusunun Oluşmasına Etkileri. A. Solak (Der.) *Suç Korkusu Kongresi* içinde (s. 497-507). İstanbul: HEGEM Yayınları.

-
- Valera, S. ve Guardia, J. (2014). Perceived Insecurity and Fear of Crime in a City with Low Crime Rates. *Journal of Environmental Psychology*. 38: 195-205.
- Vilalta, C. J. (2012). Fear of Crime and Home Security Systems. *Police Practice and Research*. Şubat: 4-14.
- Visser, M., Scholte, M. ve Scheepers, P. (2013). Fear of Crime and Feelings of Unsafety in European Countries: Marco and Micro Explanations in Cross-National Perspective. *The Sociological Quarterly*. 54: 278-301.
- Warr, M. (2000). Fear of Crime in the United States: Avenues for Research and Policy. *Criminal Justice*. 4: 41-49.
- Wynne, T. (2008). An Investigation into the Fear of Crime: Is There a Link the Fear of Crime and the Likelihood of Victimization. *Internet Journal of Criminology*. 5: 1-29.
- Yılmaz, B. O. (2003). Geleneklerin Ardında Ölümler: Töre Cinayetleri. *Kadın Araştırmaları Dergisi*. 8: 69-86.
- Yücel, M. T. (2009). Suç Korkusu ve Etkisinin Nötrleştirilmesi. *TBB Dergisi*. 83: 278-301.